Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2020. gada 12. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – LESD 267. pants – Tiesas prejudiciāla nolēmuma īstenošana – Augstākas tiesas pilnvaras dot rīkojumus attiecībā uz īstenošanas kārtību – Dalībvalstu procesuālā autonomija – Efektivitātes princips – Tiesību uz aizstāvību ievērošana

Lietā C-704/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, kuru *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 30. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 12. novembrī, kriminālprocesā pret

***Nikolay Kolev* u.c.,**

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*] (referents),

ģenerāladvokāts: H. Saugmandsgors Ē [*H. Saugmandsgaard Øe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Eiropas Komisijas vārdā – *F. Erlbacher* un *R. Troosters*, kā arī *Y. Marinova*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 267. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar kriminālprocesu, kas uzsākts pret *Nikolay Kolev* u.c. (turpmāk tekstā – "apsūdzētie"), proti, astoņām apsūdzētajām personām par to, ka tās, būdamas Bulgārijas muitas amatpersonas, ir izdarījušas dažādus noziedzīgus nodarījumus.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV 2012, L 142, 1. lpp.) 6. panta "Tiesības uz informāciju par apsūdzību" 3. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās personas līdzdalības pakāpi."

4 Šīs direktīvas 7. panta "Tiesības piekļūt lietas materiāliem" 3. punktā ir paredzēts:

"Neskarot 1. punktu, piekļuvi 2. punktā minētajiem materiāliem nodrošina savlaicīgi, lai varētu efektīvi īstenot tiesības uz aizstāvību, un ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti. Ja kompetento iestāžu rīcībā nonāk citi lietiskie pierādījumi, piekļuvi tiem nodrošina savlaicīgi, lai tos varētu izskatīt."

Bulgārijas tiesības

5 Saskaņā ar *Nakazatelno protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss) 249. pantu tiesa var izbeigt kriminālprocesa iztiesāšanas stadiju un nodot lietu atpakaļ prokuratūrai, lai tiktu novērsti šī procesa pirmstiesas stadijā pieļautie formas trūkumi attiecībā uz apsūdzētā informēšanu par viņam izvirzīto apsūdzību, kā arī piekļuves lietas materiāliem piešķiršanu.

6 Kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma, pamatlietas faktiskajiem apstākļiem piemērojamajam valsts tiesiskajam regulējumam ir pretrunā tas, ka saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 249. pantu pieņemts tiesas nolēmums var tikt grozīts pēc tā pieņemšanas.

7 Kriminālprocesa kodeksa 368. un 369. pantā – to redakcijā, kas bija spēkā pamatlietas faktisko apstākļu norises laikā, – bija paredzēts mehānisms, ar kuru prokuratūras pieļautu būtisku formas pārkāpumu dēļ bija atļauts [attiecībā uz] kriminālvajāšanā esošām personām galīgi izbeigt kriminālprocesu pilnībā, proti, ne tikai tā iztiesāšanas stadiju, bet arī šī procesa pirmstiesas stadiju.

8 Atbilstoši Kriminālprocesa kodeksa 369. pantam pēc apsūdzētā lūguma tiesai – ja tā konstatē, ka kriminālprocesa pirmstiesas stadija nav tikusi izbeigta divu gadu laikā pēc apsūdzības izvirzīšanas, – ir jānodod lieta atpakaļ prokuratūrai, tai nosakot termiņu lietas izmeklēšanas pabeigšanai un šīs pirmstiesas stadijas pabeigšanai, izbeidzot kriminālvajāšanu vai nododot lietu iztiesāšanai. Šajā pēdējā minētajā gadījumā prokuratūrai bija papildu termiņš, lai sagatavotu lēmumu par personas saukšanu pie krimināatbildības un to nodotu tiesai.

9 Ja prokuratūra neievērotu šos jaunos termiņus, tiesai būtu jāpārņem lieta un jāizbeidz kriminālprocess. Ja turpretim prokuratūra pabeigtu kriminālprocesa pirmstiesas stadiju un noteiktajā termiņā iesniegtu tiesai lēmumu par personas saukšanu pie krimināatbildības, tiesa izvērtētu procesa tiesiskumu un it īpaši pārliecinātos par to, ka nav pieļauti būtiski formas pārkāpumi. Ja tiesa uzskatītu, ka šādi pārkāpumi ir tikuši pieļauti, tā vēlreiz nodotu lietu atpakaļ prokuratūrai, nosakot tai papildu termiņu konstatēto pārkāpumu novēršanai. Ja prokuratūra neievērotu šo pēdējo minēto termiņu, ja tā nenovērstu minētos pārkāpumus vai pieļautu jaunus pārkāpumus, tiesai būtu jāizbeidz kriminālprocess.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

10 Pret apsūdzētajiem kopš 2012. gada tiek veikta kriminālvajāšana par to, ka, būdami Bulgārijas muitas amatpersonas, tie ir bijuši noziedzīgas organizācijas dalībnieki. Iesniedzējtiesai *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) uzskatot, ka izvirzītās apsūdzības neesot pieņēmusi kompetentā iestāde un ka tajās ir pieļauti formas trūkumi, lieta tika nodota kompetentajai specializētajai prokuratūrai, lai tā attiecībā uz apsūdzētajiem izvirzītu jaunas apsūdzības. Tomēr process tika pārtraukts un izmeklēšanas veikšanai noteiktie termiņi tika vairākkārt pagarināti.

11 2014. gadā iesniedzējtiesā tika celta prasība, lai panāktu, ka tiek īstenots Kriminālprocesa kodeksa 368. un 369. pantā paredzētais process. Atbilstoši šīm tiesību normām šī tiesa vispirms nodeva lietu atpakaļ prokuratūrai, nosakot tai termiņu izmeklēšanas pabeigšanai, jaunu apsūdzību izvirzīšanai, apsūdzēto informēšanai par šīm apsūdzībām un izmeklēšanā konstatētajiem pierādījumiem, kā arī kriminālprocesa pirmstiesas stadijas pabeigšanai, tādējādi prokuratūras rīcībā bija papildu termiņš, lai sagatavotu lēmumu par personas saukšanu pie krimināltbildības un nodotu to tiesai.

12 Pēc tam, kad prokuratūra bija izvirzījusi jaunas apsūdzības un noteiktajos termiņos tika iesniegts lēmums par personas saukšanu pie krimināltbildības, minētā tiesa konstatēja jaunus procesuālos pārkāpumus, kuri negatīvi ietekmē apsūdzēto situāciju, un nodeva lietu vēlreiz atpakaļ prokuratūrai.

13 Ar 2015. gada 22. maija rīkojumu šī pati tiesa konstatēja, ka prokuratūra nav novērsusi iepriekš konstatētos būtiskos formas pārkāpumus un ir pieļāvusi jaunus pārkāpumus. Tā tātad uzskatīja, ka ir izpildīti kriminālprocesa izbeigšanas nosacījumi un ka šai izbeigšanai tādējādi attiecībā pret minētajām personām ir likumīgs spēks.

14 Tomēr, lai gan tika izdarīti šādi konstatējumi, iesniedzējtiesa nedeva rīkojumu izbeigt kriminālprocesu atbilstoši Kriminālprocesa kodeksa 368. un 369. pantam, bet, kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma šajā lietā, pamatojoties uz šī kodeksa 249. pantu, nolēma izbeigt iztiesāšanas stadiju un atkārtoti nodot lietu atpakaļ prokuratūrai, lai tā novērstu formas trūkumus, pirmkārt, attiecībā uz apsūdzēto informēšanu par viņiem izvirzītajām apsūdzībām un, otrkārt, attiecībā uz piekļuves lietas materiāliem piešķiršanu.

15 Tiesa – kurā par šo 2015. gada 22. maija rīkojumu tika iesniegta apelācijas sūdzība – 2015. gada 12. oktobra rīkojumā norādīja, ka iesniedzējtiesai saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 368. un 369. pantu bija jāizbeidz kriminālprocess un jānodod lieta šai tiesai.

16 Ar 2015. gada 11. novembra lēmumu iesniedzējtiesa vērsās Tiesā ar pirmo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, saistībā ar kuru tika pasludināts 2018. gada 5. jūnija spriedums lietā *Kolev* u.c. (C-612/15, turpmāk tekstā – "spriedums lietā *Kolev*", EU:C:2018:392).

17 Šī sprieduma rezolutīvās daļas 1. punktā Tiesa nosprieda, ka LESD 325. panta 1. punkts nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, ar kuru ir izveidota tāda kriminālprocesa izbeigšanas procedūra, kāda paredzēta Kriminālprocesa kodeksa 368. un 369. pantā, ciktāl šis tiesiskais regulējums ir piemērojams attiecībā uz kriminālprocesiem, kuri uzsākti saistībā ar liela apmēra krāpšanu vai citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Eiropas Savienības finanšu intereses muitas jomā. Tā šajā pašā punktā piebilda, ka valsts tiesai ir jānodrošina LESD 325. panta 1. punkta pilnīga iedarbība, vajadzības gadījumā nepiemērojot minēto tiesisko regulējumu un vienlaikus nodrošinot apsūdzēto personu pamattiesību ievērošanu, minētā sprieduma 70. punktā precizēdama, ka šīs tiesības aptver šo personu tiesības uz viņu lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā.

18 Tiesa šī paša sprieduma 67. punktā precizēja, ka gadījumā, ja ir vairāki iespējamie pasākumi, lai īstenotu pienākumus, kuri izriet no LESD 325. panta 1. punkta, iesniedzējtiesai ir jānosaka, kurš no šiem pasākumiem ir jāpiemēro. Šajā ziņā Tiesa tostarp ir paredzējusi iespēju iesniedzējtiesai – ja

prokuratūra noteiktajā termiņā tajā ir iesniegusi lēmumu par personas saukšanu pie krimināltbildības – uzsākt kriminālprocesa iztiesāšanas stadiju un pašai novērst iespējamos šī procesa pirmstiesas stadijā pieļautos pārkāpumus.

19 Attiecībā uz apsūdzēto tiesību uz viņu lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā ievērošanu Tiesa sprieduma lietā *Kolev* 74. punktā nosprieda, ka iesniedzējtiesai arī ir jānosaka konkrēti pasākumi, kas jāveic, lai nodrošinātu šo tiesību ievērošanu, ņemot vērā visus tās valsts tiesībās paredzētos procesuālos līdzekļus, tos aplūkojot kopumā un interpretējot Savienības tiesību gaismā. Gadījumā, kad būtu apsverami vairāki risinājumi, lai nodrošinātu pilnīgu to pienākumu iedarbīgumu, kuri izriet no LESD 325. panta 1. punkta, minētajai tiesai no šiem dažādajiem risinājumiem ir jāizvēlas tādi, kuri izskatāmajā lietā dod iespēju nodrošināt attiecīgo pamattiesību ievērošanu.

20 Sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punktā Tiesa interpretēja Direktīvas 2012/13 6. un 7. pantu, kurā ir paredzētas apsūdzētā tiesības tikt informētam par viņam celtajām apsūdzībām un piekļūt lietas materiāliem.

21 Precīzāk, Tiesa nosprieda, pirmkārt, ka šīs direktīvas 6. panta 3. punkts pieļauj, ka detalizēta informācija par apsūdzību aizstāvībai tiek sniegta pēc lēmuma par personas saukšanu pie krimināltbildības, ar ko tiek ierosināta lieta, iesniegšanas tiesā, bet pirms tiesa ir uzsākusi izvērtēt apsūdzību pēc būtības un pirms tiesa faktiski ir uzsākusi lietas dalībnieku argumentu uzklausīšanu, un pat pēc šīs uzklausīšanas uzsākšanas, bet pirms tiesas apspriedes stadijas, ja šādi sniegtajā informācijā vēlāk ir veikti grozījumi, ar nosacījumu, ka tiesa veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu tiesību uz aizstāvību ievērošanu un procesa taisnīgu norisi.

22 Otrkārt, Tiesa nosprieda, ka saskaņā ar Direktīvas 2012/13 7. panta 3. punktu valsts tiesai ir jāpārliecinās, ka aizstāvībai ir sniegta faktiska iespēja piekļūt lietas materiāliem, attiecīgā gadījumā šāda piekļuve var notikt pēc lēmuma par personas saukšanu pie krimināltbildības, ar ko tiek ierosināta lieta, iesniegšanas tiesā, bet pirms tiesa ir sākusi pēc būtības izskatīt apsūdzību un pirms tiesa faktiski ir uzsākusi lietas dalībnieku argumentu uzklausīšanu, un pat pēc šīs uzklausīšanas uzsākšanas, bet pirms tiesas apspriedes stadijas, ja procesa laikā lietas materiāliem ir pievienoti jauni pierādījumu elementi, ar nosacījumu, ka tiesa ir veikusi visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu tiesību uz aizstāvību ievērošanu un procesa taisnīgu norisi.

23 Sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 3. punktā Tiesa interpretēja Eiropas Padomes un Parlamenta Direktīvas 2013/48/ES (2013. gada 22. oktobris) par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm (OV 2013, L 294, 1. lpp.) 3. panta 1. punktu.

24 Iesniedzējtiesa norāda, ka ar 2018. gada 13. jūnija un 14. septembra rīkojumiem tā ir īstenojusi attiecīgi sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 3. un 1. punktu.

25 Savukārt attiecībā uz šī sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktu iesniedzējtiesa uzskata, ka tā esot saskārusies ar valsts procesuālo tiesību normu, kas liedz tā īstenošanu tajā izskatāmajā lietā.

26 Proti, tā norāda, ka konkrētajā gadījumā kriminālprocesa iztiesāšanas stadija jau ir tikusi izbeigta ar 2015. gada 22. maija rīkojumu, kas pieņemts, pamatojoties uz Kriminālprocesa kodeksa 249. pantu, un pa šo laiku ir kļuvis galīgs. Šai tiesai tādējādi saskaņā ar tās valsts tiesībām esot liegts veikt jebkādu vēlāku procesuālu darbību, kas tai pamatlietā ļautu piemērot Tiesas sniegto Direktīvas 2012/13 interpretāciju.

27 Sprieduma lietā *Kolev* 67. un 74. punkta gaismā iesniedzējtiesa tomēr uzskata, ka tās valsts tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka šis procesuālais šķērslis neliedz piemērot Savienības tiesības.

28 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka galīgajam lēmumam par iztiesāšanas stadijas izbeigšanu ir procesuāla nozīme, ciktāl atbilstoši tam lieta ir jānodod prokuratūrai, lai tā veiktu procesuālas darbības, un pats par sevi nepiešķir materiālas tiesības apsūdzētajiem. Tā uzskata, ka ar šo lēmumu apsūdzētie gūst priekšrocību, ciktāl lietas norise tiek novilcināta, un to nevar attaisnot, jo tādējādi tiek pārkāpts princips par apsūdzības kriminālatiesību jomā izskatīšanu saprātīgā termiņā saskaņā ar to, ko Tiesa attiecībā uz to norāda sprieduma lietā *Kolev* 70.–74. punktā. Turklāt iesniedzējtiesa apgalvo, ka procesa iztiesāšanas stadijā esot iespējams ievērot procesuālās tiesības, kādas apsūdzētajiem izriet no Direktīvas 2012/13 saskaņā ar interpretāciju, ko Tiesa ir veikusi spriedumā lietā *Kolev*.

29 Balstoties uz šiem apsvērumiem, iesniedzējtiesa ar 2018. gada 14. septembra rīkojumu nolēma nepiemērot valsts tiesību normu, kas neļauj grozīt lēmumu, ar kuru ir izbeigta iztiesāšanas stadija un kurš pieņemts saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 249. pantu.

30 Divi no apsūdzētajiem par šo rīkojumu iesniedza apelācijas sūdzību, kuru tiesa, kurā tā tika iesniegta, atcēla, pamatojoties uz to, ka, pirmkārt, spriedums lietā *Kolev* neesot piemērojams attiecībā uz jau izbeigtu iztiesāšanas stadiju un, otrkārt, ka Tiesa neesot izspriedusi jautājumu par Kriminālprocesa kodeksa 249. panta atbilstību LESD 325. pantam.

31 Apelācijas tiesa nodeva lietu atpakaļ iesniedzējtiesai, dodot tai rīkojumu izbeigt iztiesāšanas stadiju un nodot lietu atpakaļ prokuratūrai. Iesniedzējtiesa precizē, ka tā tādējādi esot saskārusies ar tiešu aizliegumu piemērot sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punktu.

32 Šajā ziņā iesniedzējtiesa pauž šaubas attiecībā uz apelācijas tiesas piemēroto šī sprieduma interpretāciju. Šī pēdējā minētā tiesa patiešām savu lēmumu esot balstījusi uz faktiskajiem apstākļiem, par kuriem Tiesa bija informēta, kad tā pasludināja savu spriedumu, proti, ar 2015. gada 22. maija rīkojumu izbeidzot iztiesāšanas stadiju. Tieši ņemot vērā šos faktiskos apstākļus, Tiesa esot skaidri paredzējusi iespēju iesniedzējtiesai īstenot minēto spriedumu, uzsākot procesa iztiesāšanas stadiju un pašai novēršot procesuālos pārkāpumus.

33 Šajos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā kriminālatiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar to valsts tiesai tiek ļauts nepiemērot prejudiciālo nolēmumu pamatlietā, kuras vajadzībām tas tika pieņemts, valsts tiesai atsaucoties uz faktiskajiem apstākļiem, kurus Tiesa ir ņēmusi vērā, pieņemot šo prejudiciālo nolēmumu?"

Par prejudiciālo jautājumu

34 Vispirms ir jāatgādina – no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka ar 2015. gada 22. maija rīkojumu, kas pieņemts saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 249. pantu, iesniedzējtiesa izbeidza kriminālprocesa iztiesāšanas stadiju, kas ir lēmums, kurš saskaņā ar valsts tiesībām nepieļauj, ka tiek atsākta lietas iztiesāšanas stadija. Uzskatot, ka uz šāda pamata pieņemta lēmuma rezultātā lieta ir nododama prokuratūrai, apelācijas tiesa 2018. gada 14. septembrī pēc sprieduma lietā *Kolev* atcēla iesniedzējtiesas lēmumu nepiemērot Kriminālprocesa kodeksa 249. pantu, lai pati novērstu procesuālos pārkāpumus, kas tika pieļauti šī procesa pirmstiesas stadijā. Turklāt šī apelācijas instance uz 249. panta pamata tai deva rīkojumu nodot lietu atpakaļ prokuratūrai.

35 Iesniedzējtiesa tomēr uzskata – šāda pienākuma noteikšana nozīmējot to, ka netiek īstenots sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punkts.

36 Šajos apstākļos uzdotais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka tā mērķis būtībā ir noskaidrot, vai, ņemot vērā Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta un 7. panta 3. punkta interpretāciju, ko Tiesa ir sniegusi sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punktā, LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to

netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, ar kuru iesniedzējtiesai ir noteikts pienākums ievērot augstākas instances tiesas rīkojumu pēc kriminālprocesa iztiesāšanas stadijas izbeigšanas nodot pamatlietu atpakaļ prokuratūrai, lai tiktu novērsti šī procesa pirmstiesas stadijā pieļautie procesuālie pārkāpumi.

37 Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai LESD 267. pants prasa, lai iesniedzējtiesa nodrošinātu Tiesas ar prejudiciālo nolēmumu sniegtās Savienības tiesību interpretācijas pilnīgu iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1977. gada 3. februāris, *Benedetti*, 52/76, EU:C:1977:16, 26. punkts, un 2016. gada 5. jūlijs, *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 28. punkts).

38 Tādējādi, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu, vispirms ir jāprecizē sprieduma lietā *Kolev* tvērums attiecībā uz Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta un 7. panta 3. punkta interpretāciju, kas ir šī sprieduma rezolutīvās daļas 2. punkta priekšmets, un pēc tam ir jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotā valsts procesuālo tiesību norma – kura ir paredzēta Kriminālprocesa kodeksa 249. pantā un kuru valsts tiesa interpretē tādējādi, ka pēc kriminālprocesa iztiesāšanas stadijas izbeigšanas tiesas kompetencē vairs nav izspriest lietu un tā ir jānodod atpakaļ prokuratūrai, lai tā varētu novērst procesuālos pārkāpumus, kuri ir pieļauti šī procesa pirmstiesas stadijā, – liedz īstenot minēto 2. punktu.

39 Pirmkārt, attiecībā uz sprieduma lietā *Kolev* tvērumu ir jānorāda, ka šī sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktā, kā izriet no šī sprieduma 20.–22. punkta, Tiesa būtībā ir precizējusi, ka principā brīdis, kurā ir jānodrošina Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punktā un 7. panta 3. punktā paredzēto procesuālo tiesību izmantošana, vēlākais ir brīdis, pirms kriminālt iesa ir uzsākusi izskatīt apsūdzības pēc būtības un pirms ir uzsākta lietas dalībnieku argumentu uzklausīšana šajā tiesā.

40 Savukārt ir jākonstatē, ka spriedumā lietā *Kolev* nav precizēta valsts iestāde, kurai ir jāpārliecinās, ka apsūdzētajiem ir iespēja izmantot attiecīgās tiesības, ne arī procedūra, kāda šajā ziņā ir jāievēro.

41 Attiecībā uz šiem procedūras noteikumiem Tiesa šī sprieduma 98. punktā vienīgi norāda to, ka valsts tiesai ir jāpanāk taisnīgs līdzsvars starp tiesību uz aizstāvību ievērošanu, no vienas puses, un nepieciešamību garantēt efektīvu kriminālvajāšanu un sodīšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kuri apdraud Savienības finanšu intereses, no otras puses, kā arī jānodrošina, lai process norisinātos samērīgā laikposmā.

42 Ir jānorāda, ka līdzīgs pienākums noteikti ir arī prokuratūrai kriminālprocesa pirmstiesas stadijā.

43 Sprieduma lietā *Kolev* 72. un 73. punktā Tiesa arī norādīja, ka to, vai procesa ilgums ir saprātīgs, nevar noteikt, atsaucoties uz precīzu, abstrakti noteiktu maksimālo robežu, bet tas ir jāizvērtē katrā atsevišķā gadījumā atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem, tādiem kā lietas nozīmīgums un lietas sarežģītība vai arī kompetento iestāžu un lietas dalībnieku rīcība, apsūdzēto skaits, kā arī šīm personām piedēvēto noziedzīgo nodarījumu ilgums un smagums, jo strīda sarežģītība vai aizstāvības izmantotā novilcināšanas taktika var būt pamats, lai attaisnotu pirmšķietami pārmērīgu termiņu.

44 No tā izriet – ar spriedumu lietā *Kolev* tiek pieļauts, ka apsūdzēto un viņu advokātu tiesības tikt informētiem par apsūdzību un piekļūt lietas materiāliem ir jānodrošina gan prokuratūrai pēc tam, kad kriminālprocesa pirmstiesas stadijā lieta tai tiek nodota atpakaļ, gan iesniedzējtiesai, kad lieta tiek nodota iztiesāšanai.

45 No tā arī izriet, ka pretēji tam, ko ļauj noprast iesniedzējtiesa ar savu prejudiciālā jautājuma formulējumu, Tiesa šajā spriedumā nekādi nav ņēmusi vērā faktu, ka kriminālprocesa pamatlietā iztiesāšanas stadiju šī tiesa izbeidza ar 2015. gada 22. maija rīkojumu, kas pieņemts saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 249. pantu.

46 Tieši pretēji, no sprieduma lietā *Kolev* 41. un 67. punkta izriet, ka iesniedzējtiesa pati savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu paredzēja iespēju uzsākt procesa iztiesāšanas stadiju, lai gan tā 2015. gada 22. maijā bija pieņēmusi rīkojumu. Tādējādi Tiesa nekādi nav pārbaudījusi un vēl jo mazāk uzskatījusi par nesaderīgu ar Savienības tiesībām apelācijas tiesas sniegto Kriminālprocesa kodeksa 249. panta interpretāciju.

47 Otrkārt, attiecībā uz šīs valsts procesuālo tiesību normas ietekmi uz sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punkta īstenošanu ir skaidrs, ka 2015. gada 22. maija rīkojuma, kuru iesniedzējtiesa pieņēma saskaņā ar šo tiesību normu, sekas bija tādas, ka tika izbeigta kriminālprocesa iztiesāšanas stadija un lieta tika nodota atpakaļ prokuratūrai. Tādējādi ir jāpārbauda, vai šāda norma nozīmē to – un par to iesniedzējtiesa pauž bažas –, ka ar to valsts tiesu iestādēm var liegt veikt jebkuru vēlāku procesuālu darbību, kas ļauj piemērot minētajā 2. punktā norādīto interpretāciju.

48 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Tiesa, kā izriet no sprieduma lietā *Kolev* 67. un 74. punkta, nav saistībā ar pamatlietu konkrēti paredzējusi šī sprieduma rezolutīvās daļas 2. punkta īstenošanas kārtību. Precīzāk, tas, ka iesniedzējtiesa ir uzsākusi procesa iztiesāšanas stadiju, lai pati novērstu pārkāpumus, ir tikai viena no vairākām iespējām, kuras Tiesa paredzēja šajā spriedumā, un uz šo procesuālo noteikumu izvēli attiecas dalībvalstu procesuālā autonomija.

49 Šajos apstākļos minētā kārtība ir jāparedz katras dalībvalsts tiesību sistēmā, tomēr ar nosacījumu, ka tā nav mazāk labvēlīga nekā kārtība, kas reglamentē līdzīgas situācijas, uz kurām attiecas valsts tiesības (līdzvērtības princips), un ka tā nepadara praktiski neiespējamu vai pārmērīgi neapgrūtina to tiesību īstenošanu, kas piešķirtas Savienības tiesībās (efektivitātes princips) (šajā nozīmē skat. tostarp spriedumus, 1976. gada 16. decembris, *Rewe-Zentralfinanz* un *Rewe-Zentral*, 33/76, EU:C:1976:188, 5. un 6. punkts; 1994. gada 28. septembris, *Fisscher*, C-128/93, EU:C:1994:353, 39. punkts, kā arī 2019. gada 29. jūlijs, *Inter-Environnement Wallonie* un *Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, 171. punkts).

50 Tātad ir jāpārbauda, vai lietas nodošana atpakaļ prokuratūrai, lai tiktu novērsti procesuālie pārkāpumi, kas pieļauti kriminālprocesa pirmstiesas stadijā, var apdraudēt šos principus, ņemot vērā Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta un 7. panta 3. punkta interpretāciju, ko Tiesa sniegusi sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punktā.

51 Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka attiecībā uz līdzvērtības principu no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nekādi neizriet, ka ar apelācijas tiesas doto rīkojumu iesniedzējtiesai tiktu pārkāpts šis princips.

52 Otrkārt, attiecībā uz efektivitātes principu vispirms ir jāatgādina – Savienības tiesības pieļauj, ka iesniedzējtiesai ir jāievēro augstākas tiesas norādījumi attiecībā uz valsts procesuālo tiesību interpretāciju, lai īstenotu prejudiciālā kārtībā pasludinātu spriedumu, ja šie norādījumi neapdraud it īpaši Savienības tiesību efektivitāti, kā to šajā spriedumā interpretē Tiesa. Tādējādi Tiesa tostarp ir nospriedusi – ar nosacījumu, ka tiek nodrošināta efektīva no Savienības tiesībām atvasināto individuālo tiesību aizsardzība, Tiesa nevar iejaukties kompetences problēmu risināšanā, kuras var rasties valsts tiesiskajā kārtībā saistībā ar tādu tiesisko situāciju kvalifikāciju, kuru pamatā ir Savienības tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2003. gada 30. septembris, *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 47. punkts).

53 Ievērojot šo precizējumu, no efektivitātes principa izriet, ka iesniedzējtiesai nevar prasīt, lai tā izpildītu apelācijas tiesas doto rīkojumu nodot lietu atpakaļ prokuratūrai, ja ar šo rīkojumu tiek apdraudēta Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta un 7. panta 3. punkta efektivitāte, kā tos interpretējusi Tiesa spriedumā lietā *Kolev*.

54 Šajā ziņā tomēr ir jānorāda – lai gan pamatlietā aplūkotā kriminālprocesa iztiesāšanas stadija bija izbeigta, tomēr tā tas nav attiecībā uz visu šo procesu kopumā, jo lieta tika nodota atpakaļ prokuratūrai.

55 Nekas neļauj uzskatīt, ka pamatlietas nodošana atpakaļ prokuratūrai var apdraudēt vai liegt Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punktā un 7. panta 3. punktā paredzēto procesuālo tiesību īstenošanu un tādējādi negatīvi ietekmēt šo tiesību normu lietderīgo iedarbību, ciktāl prokuratūra saistībā ar kriminālprocesa pirmstiesas stadiju vai iesniedzējtiesa saistībā ar tai sekojošo iztiesāšanas stadiju raugās, lai šīs tiesību normas – kā tās Tiesa ir interpretējusi sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punktā – tiktu piemērotas.

56 Attiecībā uz iesniedzējtiesas izteiktajām bažām par to, kā šāda atpakaļnodošana ietekmē kriminālprocesa ilgumu, ir jāuzsver, kā izriet no šī sprieduma 42. punkta, ka prokuratūrai līdzīgi kā valsts tiesai kriminālprocesa pirmstiesas stadijā ir jānodrošina pareizais līdzsvars starp tiesību uz aizstāvību ievērošanu, no vienas puses, un nepieciešamību nodrošināt efektīvu kriminālvajāšanu un sodīšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kuri apdraud Savienības finanšu intereses, no otras puses, kā arī jānodrošina, lai process norisinātos samērīgā laikposmā.

57 No visiem iepriekšminētajiem apsvērumiem izriet – uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka, ņemot vērā Direktīvas 2012/13 6. panta 3. punkta un 7. panta 3. punkta interpretāciju, ko Tiesa ir sniegusi sprieduma lietā *Kolev* rezolutīvās daļas 2. punktā, LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauta tāda valsts procesuālo tiesību norma, ar kuru iesniedzējtiesai lietā, kurā ir pasludināts šis spriedums, ir noteikts pienākums ievērot augstākas instances tiesas rīkojumu pēc kriminālprocesa iztiesāšanas stadijas izbeigšanas nodot lietu atpakaļ prokuratūrai, lai tiktu novērsti šī procesa pirmstiesas stadijā pieļautie procesuālie pārkāpumi, ja kriminālprocesa pirmstiesas stadijā vai tai sekojošajā iztiesāšanas stadijā tiek ievērotas šīs Savienības tiesību normas saskaņā ar to, kā Tiesa tās ir interpretējusi minētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktā.

Par tiesāšanās izdevumiem

58 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā 6. panta 3. punkta un 7. panta 3. punkta interpretāciju, ko Tiesa ir sniegusi 2018. gada 5. jūnija sprieduma lietā *Kolev* u.c. (C-612/15, EU:C:2018:392) rezolutīvās daļas 2. punktā, LESD 267. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauta tāda valsts procesuālo tiesību norma, ar kuru iesniedzējtiesai lietā, kurā ir pasludināts šis spriedums, ir noteikts pienākums ievērot augstākas instances tiesas rīkojumu pēc kriminālprocesa iztiesāšanas stadijas izbeigšanas nodot lietu atpakaļ prokuratūrai, lai tiktu novērsti šī procesa pirmstiesas stadijā pieļautie procesuālie pārkāpumi, ja kriminālprocesa pirmstiesas stadijā vai tai sekojošajā iztiesāšanas stadijā tiek ievērotas šīs Savienības tiesību normas saskaņā ar to, kā Tiesa tās ir interpretējusi minētā sprieduma rezolutīvās daļas 2. punktā.

[Paraksti]